

Lasten näkemysten kuuleminen – miten onnistua ja miksi?

Elina Pekkarinen

Lapsiasiavaltuutettu

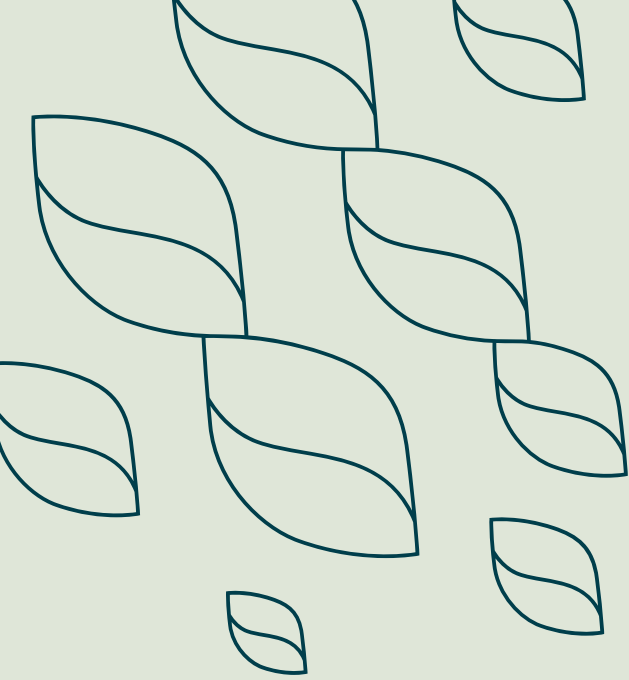
**Lasten ja nuorten äänet kuuluviin valmistelussa –
CP4Europe-hankkeen tuloksia ja havaintoja**

12.5.2023

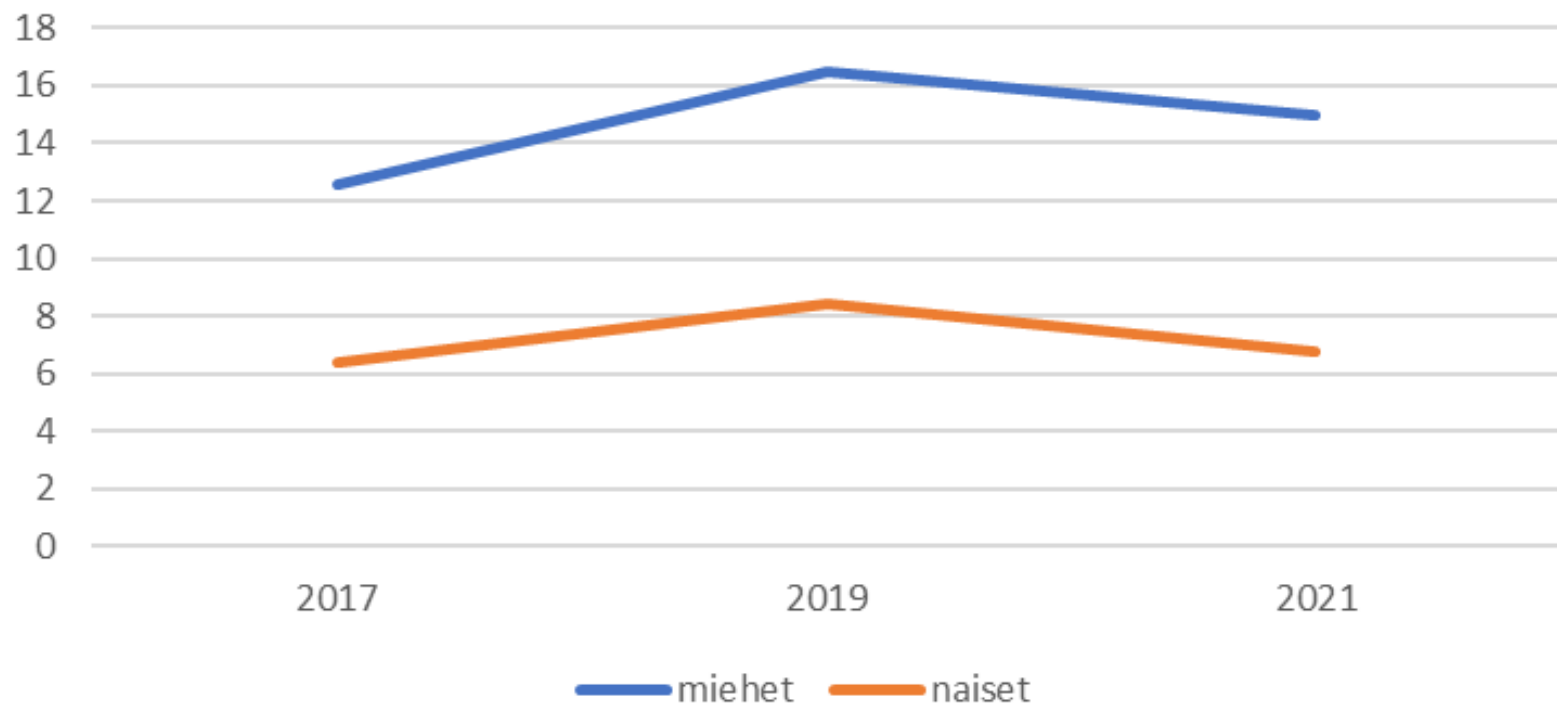

Lasten ja nuorten näkemykset suomalaisessa yhteiskunnassa

- Suomessa on pitkään ymmärretty lasten näkemysten selvittämisen velvoite, mutta sen merkitystä ei täysin ole sisäistetty.
- Lapset ja nuoret ovat etulyöntiasemassa esim. vanhuksiin nähden, koska he käyvät päivittäin instituutioissa, joissa vaikuttamisen ajattelisi olevan luonteva osa arkea.
- Onko kuitenkaan näin?

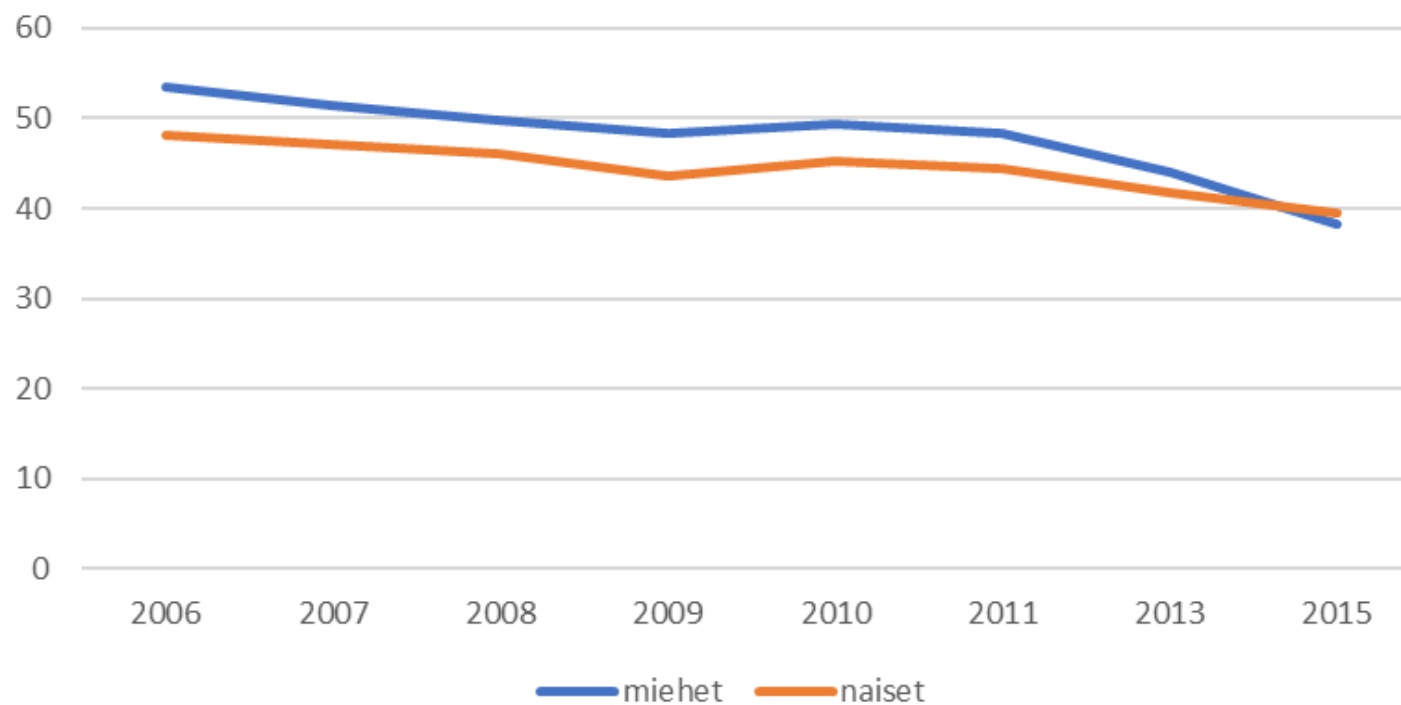

Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (lähde: THL Sotkanet.fi)

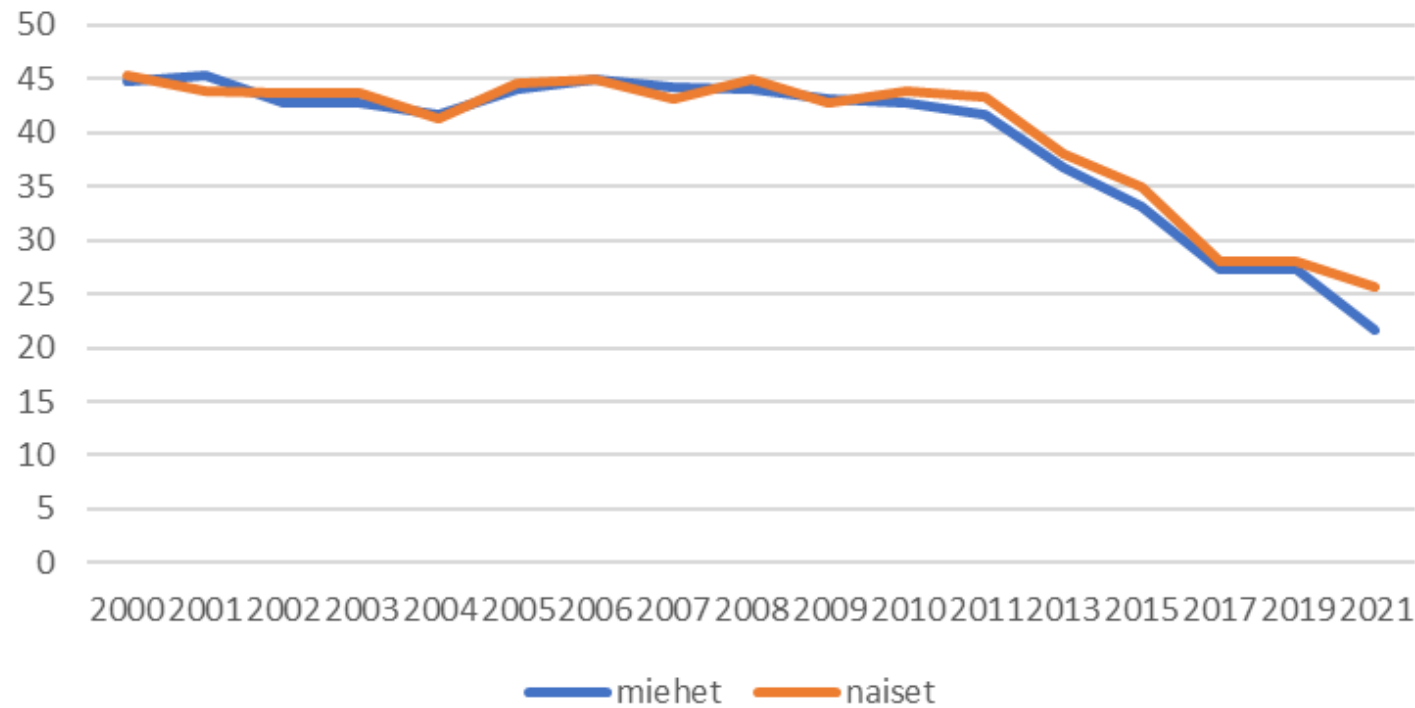

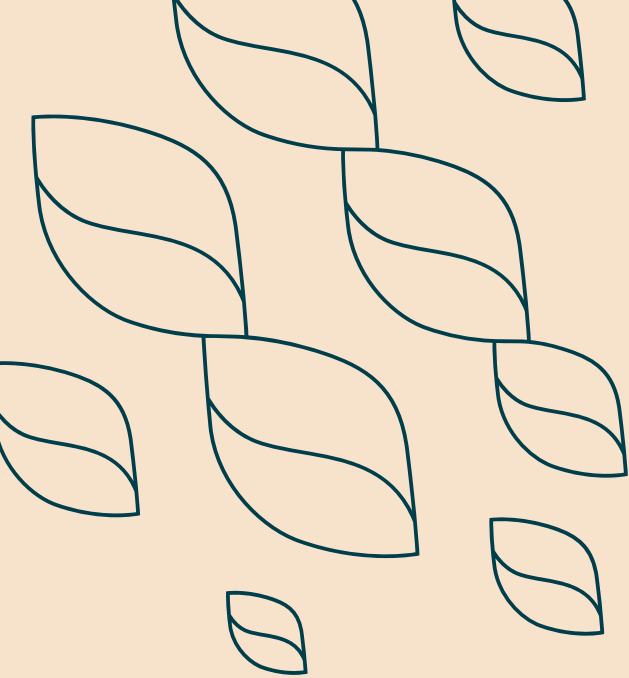
Ei tiedä miten voi vaikuttaa koulun asioihin, % 8. ja 9. luokan oppilaista (lähde: THL Sotkanet.fi)

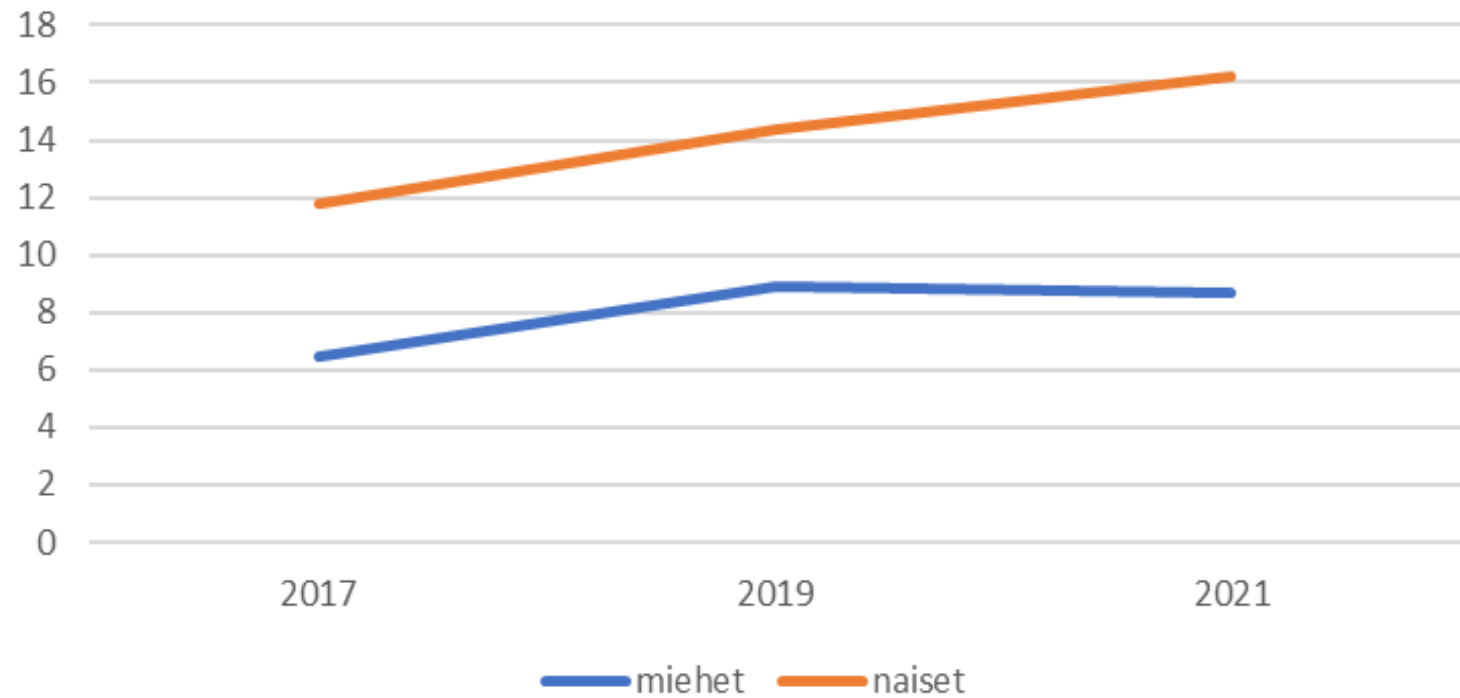

Opettajat eivät rohkaise mielipiteen ilmaisuun oppitunnilla, % 8. ja 9. luokkalaisista (lähde: THL Sotkanet.fi)

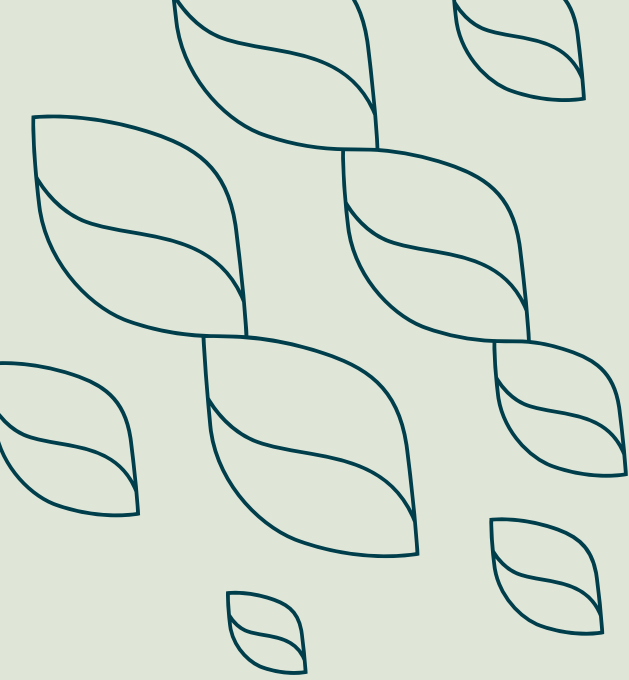
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (lähde: THL, Sotkanet.fi)

Ajatuksia

- Jos lasten ja nuorten keskeisissä instituutioissa ei onnistuta lasten näkemysten selvittämisessä, miksi ottaa paineita esim. ministeriöissä?
- Heikko osallistumisen kokemus ei kerro, etteikö olisi yritetty.
- Sen se kertoo, ettei yrittämisessä ole onnistuttu.
- Kokemus vaikuttamisesta on lähes yhtä tärkeää kuin vaikuttaminen itsessään – siitä syntyy kokemus osallisuudesta.

Miksi kuunnella lasta?

- Tutkitusti monia positiivisia vaikutuksia sekä lasten elämään että päätöksentekoon, kuten...
- Aikuisten mielenkiinnolla kuuntelema lapsi uskoo vaikutusmahdollisuuksiinsa ja luottaa olevansa yhteisölleen merkityksellinen.
- Osallistumisella on positiivisia vaikutuksia lasten henkilökohtaiseen hyvinvointiin sekä sosiaalisiin suhteisiin.
- Kun lapsia kuullaan heitä koskevassa päätöksenteossa, heidän siteensä paikallisyhteisöön vahvistuvat ja integraatio yhteiskuntaan kasvaa.
- Lasten osallisuus päätöksenteossa ehkäisee heidän syrjäytymistään, jonka keskeinen riskitekijä on vaikutusmahdollisuuksien puute.
- Lasten kuuleminen on arvokas tilaisuus hankkia tietoa lasten elinpiiristä ja elinoloista niiden parhailta asiantuntijoilta.
- Tutkimusten mukaan aikuiset myös tekevät parempia päätöksiä silloin, kun he kuuntelevat lapsia – tätä mieltä ovat sekä aikuiset että lapset .
- On kuitenkin hyvä muistaa, että lasten kuulemisen tarkoituksena ei ole säilyttää vastuuta lapsille, vaan tuottaa parempaa tietoa päätösten tueksi.

Lopuksi

- Lasten ja nuorten näkemysten huomioiminen ei ole vaikeaa tai hankalaa, jos se omaksutaan osaksi prosessia.
- Aina tai välttämättä useinkaan ei tarvitse järjestää uutta kuulemista: näkemyksiä on kerätty useisiin kyselytutkimuksiin ja laadullisiin tutkimuksiin.
- Aineistoja löytyy esim. Tietoarkistosta.
- Luottamus siihen, että oma päätöksenteko helpottuu, voi motivoida lapsivaikutusten arviointiin.

A person wearing a beanie and a jacket with a backpack is seen from behind, looking towards a large, multi-story building. The image is overlaid with a dark teal color and the word 'Kiitos!' in white.

Kiitos!